

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Allocutiones Sacræ, Svper Evangelia Dominicarvm totius anni

Jahoda, Johann

Pragæ, [ca. 1659]

Dominica Resurrectionis. Christi resurrectio nostra reviviscentia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51496)

DOMINICA RESURRECTIONIS.

CHRISTI resurrectio, nostra reviviscentia.

Surrexit. Marc: 16.

Nimica semper humano generi Libitina, quemadmodum juxta votum suum de primo triumphavit Adamo, ita de secundo non minus triumphasse nuper videri poterat, quando ad eas illum redegit angustias, ut clamans voce magna totum emitteret spiritum, & par unà cum ceteris hominum filijs mortalitatis daret experimentum. Quanti tum ubique luctus, quanti ploratus, quantæ lamentationes! Cœlum totum nigras continuo induit vestes, vultumque & oculos atrato velavit peplo, siquidem Sol cum reliquis astris obscuratus est, & tenebræ factæ sunt super universam terram, ab hora sexta usq; ad horam nonam. Ipsi Cœligenæ, flere alioqui nescij totos lacrymarum fudere rivis, tuncque patuit Prophetæ vaticinium: *Angeli pacis amare flebunt.* Terra quantumvis immobilis ad tam triste funus non moveri, & durissimæ etiam petreæ præ doloris vehementia non poterant non dissilire. Sed ubi est hodie mors victoria tua? ubi est triumphus tuus? Jam longè aliam video cœli terræque faciem; nam pro pulla veste rubens *Aurora cœlum purpurat*, pro lugubri panno video Angelos *in albis* incedentes & sedentes, pro lamentis æther resultat laudibus, & pro trepidatione *Mundus triumphans*

jubilat. Solus infremit *Avernus*, quia quæ iniquè rapuit spolia, reddere cogitur, & à fortiori armato, superveniente universis, in quibus confidebat, armis penitus exuitur. Fracta jacent mortis spicula,

*Surrexit extinctor necis
Clamat coruscans Angelus.*

Nil proinde aliud hæc dies ex Gregorij Nysseni sententia, quàm gaudiū & letitiam & exultationem, opus utiq; non grave neq; factu difficile, exigit, atq; huc invitatur oraculum illud: *exultemus & letemur in ea.* O rem præclaram! ô legem suavem! opus enim quod injungitur aliud nullum est, quàm letitia & exultatio.

Quid igitur ô tremulæ mulieres etiamnum plorare pergitis? quid viventem cum mortuis quaritis? quid mortualia obsequia resuscitato Domino apparatis? quid ad inanis sepulchri cōspectum expavescitis? exeuntes fugerunt de monumento, invaserat enim eas tremor & pavor, & nemini quidquam dixerunt, timebāt enim inquit hodiernus Evangelista. O timorem planè femineum! quid amabò est quod terrere possit in tanta mundi totius festivitate? num sepulchri custodes? sed procumbunt velut mortui. Num lapis magnus valde? sed respicientes viderunt revolutum lapidem; num Angeli? sed mera lo-

Nyssen: O-
rator de
Pasch.

quun-

Matth: 27.
45.

Isai. 33. 7.

1. Cor. 15. 55.

quuntur mella. Num speluncae hiatus? sed nil præter vacua linteamina continet. Num noctis necdum omnino transactæ dubia umbra? sed Sol proximus instat. Crediderim eas non aliunde quàm ex mera imaginatione in fugam actas; pronum siquidem est mulieribus non modò ad visiones insolitas, sed & strepitus levissimos consternari. Magis miror discipulos, qui & ipsi feminae facti sunt, siquidem ultrò fatentur: *sed & mulieres quadam ex nostris terruerunt nos, quæ ante lucem fuerunt ad monumentum, dicentes se visionem Angelorum vidisse, qui dicunt eum (Christum) vivere.* Jacob audito nuncio: *Joseph filius tuus vivit, & ipse dominatur in omni terra Egypti, quasi de gravi somno evigilans tamen non credebat eis.* At verò cum vidisset plaustra frumento onusta, & universa quæ miserat Joseph, revixit spiritus ejus, revixit instar lucernæ, quæ oleo deficiente emoriens infuso reviviscit, ait Chrysostomus; unde ipse ex Septuaginta legit: *reaccensus est senex.* Quid aliud quæso S. Mater Ecclesia hodie intendit, dum nobis toties nunciat: Christus Redemptor noster vivit; *surrexit Dominus verè; Dux vita mortuus regnat vivus*, quid inquam aliud intendit, quàm ut spiritus noster reviviscat, quàm ut reaccendatur?

I.
Ignis reaccenditur
insufflatione.

Strada pi-
stor. suburr.

Dupliciter ignis emoriens reaccendi & resuscitari solet: insufflatione & pabuli adjectione. Priore modo resuscitatum fabulantur Poëtæ à luteo homine Promethei cujusdam figmento, de quo ita noster Famianus Strada: finxerat ex humo hominè Prometheus (nisi nos Poëtæ fallunt) cum è vestigio

impetrat à Minerva tutelari Numine, ut paulisper sibi liceat spatium inter sidera. Habebat ille occultatam sub pallio ferulam, quam ubi accessit ad solem illicò protulit, admovitque ad publicum ignem atque accendit, statimque inde se proripuit cum accensa face, & multò quàm ascenderat, celerius descendit: ajunt enim eum, qui ex alto cadat, facere viæ compendium. Cum terras attigit, rectà ad suum hominis figmentum contendit, eique flagrantem igne ferulam in manum tradit. Ille, ubi facem accepit, calesfacto, ut opinor, capite ab eo igne, qui, ut erat solis, ita sternutamenta proritare solet, validè sternutavit, simulque inopinato illo afflatu facem extinxit. Nimirum percussus tam repentino casu Prometheus præ dolore atque ira, quòd videret ignem atque operam se perdidisse, parum abfuit quin sublatum è terræ saxum in hominis ignavissimi caput excuteret; fecissetque, nisi ille idem qui extinxerat altero sternutamento semimortuam faciem vehementi spiritu suscitasset ac restituisset. Si ex fabula (quod fieri amat) veritatem elicere volumus, ignis, quo spiritualiter vivimus, gratia habitualis est; hunc ignem non raptò, sed propria potestate terris intulit is, qui non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo: ignem, inquit, veni mittere in terram, & quid volo nisi ut accendatur? Impleverat eo non parum, in ultima cæna primas suas creaturas Apostolos, ita ut toti ignei viderentur, cum eorum unusquisque dicebat cum Petro: tecum ò Magister paratus sum in carcerem & in mortem ire. * Ani-

Phil. 2. 6.

Luc. 12. 49.

Luc. 22. 23.

* Ioã. 13. 37.

man

* *Matth. 26.* *mam meam pro te ponam.* * *Etsi omnes scandalizati fuerint in te, ego nunquam scandalizabor: sed ecce tibi Judaicus supervenit turbo, ubi strepitus armorum & lignorum, sternutationes equorum audiri coeperunt, omnes relicto eo fugerunt, fervor ille elanguit, fidei lucerna in singulis extincta, in cujus memoriam quotannis 14. candelas hebdomadâ sanctâ sub Matutinis extinguimus. Actum propè de tota Christi Ecclesia videri poterat, usquedum is ab Inferis redux etiamnum aliquomdo micantes & fumantes illas faculas insufflando reaccenderet; nam, ut fatetur Evangelista, posteaquam omnes pariter congregati essent: *insufflavit in eos, & dixit: accipite spiritum, sive revivificate, reaccendimini, qui fueratis mortui, mortuos enim & extinctos pro eodem usurpamus.**

Multi etiamnum fidelium per totû fortè annum, aut saltem per notabile anni tempus extincti, & quoad animam mortui nominatenus tantum vixerunt, (*anima enim qua peccaverit ipsa morietur teste Propheta*) in quibus præter habitum fidei & spei, qui soli in peccatore remanent, lucet & ardet nihil: quidni ergo hoc latissimo & vivifico tempore paschali uniuscujusque spiritus reviviscat, reaccendatur? reaccendetur autem, si, quod præcipit Ecclesia, sacrum Pœnitentiæ tribunal accesserit. Ibi enim denuo extincta insufflatur vita, ibi perdita redit gratia, ibi renovamur spiritu mentis nostræ. Nam ut loquitur D. Basilius: *Dominus qui renovabat hominem, eiq, reddebat gratiam, quam ex afflatu Dei acceptam amiserat.*

inspiravit & insufflavit in faciem discipulorum, dans eis vicissim potestatem in alios insufflandi, quorum, inquit, remiseritis peccata remittuntur eis. Et D. Cyrillus: *ut ipsum, inquit, esse sciamus, qui ab initio naturam nostram creavit, rursus in ipso initio renovanda natura sufflatione spiritum discipulis largitur; ut quemadmodum creati ab initio sumus, sic etiam renovemur. Initio inspiravit in faciem Adami spiraculum vitæ, & factus est homo in animam viventem: hodie loco Dei inspirat Sacerdos in faciem peccatoris per salutifera verba: ego te absolvo, &c. gratiam remissivam peccati, & sit peccator rursus in animam viventem. De Hercule fabulantur Græci, coturnicem ei in delicijs fuisse, cujus nidore, dum viva incenderetur, ille extinctus vitæ sit restitutus. Fabulæ Athenæus meminit, ubi scribit Herculem in Lybiam proficiscentem à Typhone interfectum esse; revocatum autem ad vitam odore coturnicis illi ab Iolao admotæ, unde Erasmi proverbium: *coturnix Herculem.* In Sacramento equidem Pœnitentiæ carissima quæq; comburi necesse est, ibi jucundæ voluptatum carnalium coturniculæ & perdiculæ, ibi Melitenses catelli malè blandientium affectu concremandi, ibi omnis inordinata familiaritas, omnis sensualis cupiditas, omnis peccandi occasio per firmum & efficax propositum non peccandi de cetero immolanda: verum nidor ille mera nobis est vita, mera salus, mera resuscitatio; sic de Typhone Tartareo triumphamus. Et hoc modo triumphabit famosa illa Thais, quæ ubi pœnitentiam agere cœpit, omnem suum muliebrem*

Cyroll. in
Ioan. l. 12.
c. 56.

Athen. l. 9.
c. 15.

Q

brem

brem mundum meretricio quæstu collectum in forum contulit, ibidemque populo inspectante ausu plusquam femineo flammis consecravit.

II.
Pabuli ad-
jectione.

Matt: 25. 3.

D. Thom.
3. p. 9. 75.
A. 1.

Ad alterum porrò ignis resuscitandi modum transeo, qui est pabuli adjectio. Sine pabulo ignem vivere non posse quotidiana testatur experientia, quo deficiente ut statim deficit, ita adjecto continuo reviviscit. Ideo Vestales Romanae ut ignem cœlicum perpetuum conservarent, eidem alimentum diu noctuque suppeditare ex officio tenebantur; & fatuarum Virginum idcirco lampades extinctæ, quia non sumptulerunt oleum secum; prudentes verò acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus. Nunc nunc si unquam aliàs prudentissima Virgo Ecclesia ingenti copiâ pabula ministrat, quibus ignem gratiæ divinæ, & fervorem in nobis adaugeat. Ministrat enim per omnia passim Tempa SS. Eucharistiam, quæ uti proprium summeque necessarium, animæ (cui secundum Platonem plurimum cum igne commune) pabulum est; sic vehementer non accendere non potest, cum sit ex sententia Doctoris Angelici *Sacramentum maxime charitatis*. Hinc D. Chrysostomus dicere solebat, debere nos ab hoc divinissimo pabulo redire *tanquam leones ignem spirantes Diabolo terribiles*. Est enim hæc mensa ignis spiritalis plena, & quemadmodum fontes naturaliter scaturiunt aquam, sic hæc mensa flammam quandam continuam fovet. Et tales mihi videre videor discipulos illos duos qui sub vesperam hodierni diei toti tristes, meticulosi & pusillanimes Emmaunta pro-

fecti, adjuncte se illis Christo, toti ardere cœperunt: *nonne, inquit, cor nostrum ardens erat? gustatâ verò postmodum Eucharistiâ (quam eis à Christo porrectam multorum fert sententia) planè sicut leones surgentes eadem hora regressi sunt in Jerusalem. Non fatigatione itineris, ut loquitur Haymo, prohibiti sunt, non vespertina hora impedimentum timuerunt*. Non eos irruentes tenebræ, & nox profunda (nam trium horarum illud iter fuisse nonnulli opinantur) exterruit, non portarum excubiæ & murorum custodes, non verbera & plagæ, quas in simili negotio experta est sponsa, dum dilectum suum per civitatem de nocte quærit: *invenierunt me, ait, custodes qui circumveunt civitatem; percusserunt me & vulneraverunt me; insuper tulerunt pallium meum mihi custodes murorum*. De leone Sapiens: *leo fortissimus bestiarum, ad nullius pavebit occursum. Nec est Rex qui resistat ei*, subdit Aben Ezra. Ita duo isti leones metum omnem ad eò exuerunt, ut licet tota Judæorum occurrant agmina, occurrant milites & armati, occurrant prædones, occurrant mille bestiæ, nullius pavebunt occursum, quia, ut noster loquitur Barradas, *igne inflammati sunt*; & Lyranus, *quia fervebant*. Talis leo & ille adolescens apud Palladium, qui dudum emortui pudoris vitæque profligatæ nepos cum vixisset, resipiscens tandem, & per divina Sacramenta spiritu renovatus, quò tutius priores culpas sepeliret, sepulchro quodam sese inclusit. Hic gemitus iterare, lachrymas fundere, solo adsterni, preces perpetuare, illudque

Davi-

Luc: 24.
32.

Cant. 5. 7.

Prover. 31.
30.

Davidicum affiduè occlamare; *Misere-
re mihi Domine, miserere mei.* Pessimè ha-
buit Cacodæmonem tam seria & ardens
vitæ renovatio. Exacta igitur hebdo-
made adest cum socijs, & vociferatur:
quid agis hominû flagitiosissime? nem-
pè jam libidinum spurcitiâ satur, vide-
ri vis castus & Religiosus? & vires, quas
inter flagitia consumpsisti jam Deo cõ-
secras, cœlumque tibi polliceris Orco
pridem devotus? Redi ergo, & quod ti-
bi vitæ reliquum est, consuetis gaudijs
consume. Non deerit voluptas, novis
te delicijs fovebimus, juventutis florẽ
reparabimus. Hæc terrore amicabili
hostes Tartarei ingerebant. At adole-
scens inter preces & lachrymas solo af-
fixus hærebat; nec tamen illi precantem
ijsdem cantilenis obtundere desistebat.
Vbi nec minis, nec blanditijs quidquam
profecissent, verberibus etiam, annuen-
te Deo, in transfugam suum sævierunt.
Tum insigniter contusum, deseruerunt.
Die altero adsunt cognati, & pugnam
movent periculosiorem. Quânto enim
humanius egerunt, tantò potentiùs im-
pugnârunt. Accumularunt preces mix-
tas lacrymis, rediret saltem relicto se-
pulchro, & suis viveret legibus, neminẽ
impedimento fore, dummodo non re-
pentè hominem exueret. Sed surdo ce-
cinère fabulam Proxima nocte Dæmo-
nes redeunt, acerbiùs sævituri. Nec ta-
men alia vox atrocibus plagis expres-
sa, quàm insigne illud constantiæ testi-
monium: *malo mori, quàm vobis obsequi.*
Nocte verò tertia rursus eo assultu, ter-
roribus, tantaq; verberum sævitiâ in o-
bluctantẽ ruunt, ut corpore inter pla-
gas collapsò, constans animus hoc unũ

vocis emisit: *vobis nã obtempero.* Quã
leoninã constantiã ac fortitudine tan-
dem fracti hostes stygij; *vicisti, clamãt,
vicisti, vicisti,* fugamq; non redituri ca-
pessunt. Sed ò quàm paucos ejusmodi
leones hodie est videre; quin potius ple-
rosq; lepores, aut feminas meticulosas,
quos unus lapis, una aliqua in concepto
vitæ novę proposito difficultas tantum
non exanimat. Unicus non dico Dæmo-
nis, sed socij occursum, unicus ancillæ a-
spectus rursus ad negandũ Christum cõ-
pellit; unicum scommata, unicum rudi-
culum verbum, in pristinum statum re-
ponit. Volo dicere: occurrunt cuiquam
à sacra exomologesi synaxique reduci
veteres Sodales, cum quibus ille antea
non tam modium salis, quàm centum
modios siliquarum ablinxit; contem-
plantur primùm vultum ejus & oculos
divino igne non nihil flammicantes,
mirantur ita compositum, taciturnum
ac modestum, mox in sarcasmos & di-
ceteria prorumpunt: nunquid & tu u-
nus ex devotulis & sanctulis factus es?
numquid anachoretam aliquem terri-
cum agere, hominemque exuere statui-
sti? an tibi posthac boni non erimus?
Hic ille ut sibila & fannas declinet,
continuò alium vultum induere, in eo-
rum societatem denuo jurare, anathe-
matizare proposita in communionẽ
concepta, & repetere illud Petrinum:
non sum, non sum ille quem me esse di-
citis. Simili modo si puella aliqua oc-
currat, vivaciùs intueatur, arrideat, al-
loquatur, continuò divina illa flamma
deservescere, & in ejus locum Tartarea
redire, quæ animam non tam accendit,
quàm extinguit. Hoc hoc est non tam

Luc. 22. 58.

Q 2

Domi-

Dominici, quàm Dæmonis Phasæ celebra-
re; illud (nim est transitus à peccato
ad virtutem, ab iniquitate ad justitiam,
ab immunditie ad sanctitatē, juxta Pau-
linum dogma: sicut exhibuistis membra
Rom. 6. 19. vestra servire immunditie & iniquitati ad
iniquitatem: ita nunc exhibete membra
vestra servire justitie in sanctificationem:
hoc contrā est transitus, à virtute ad vi-
tium, aut potius reditus à pœnitentia
ad vomitum, à justificatione ad culpam,
à novitate vite ad vetustatem, à resurre-
ctione ad lapsum, à vita ad mortem.
Transire enim D. Bernardo est in me-
lius commutari; redire, pristinam for-
mam reassumere; unde ipse audet di-
cere: si post consummationem crucis in
Bern. ser. 1. hac nostra mortalitate Christus revixisset,
de Resurr. ego eum non transiisse dicerem, sed rediisse;
proinde, ut se verum Pascha ostenderet
agere, statim à sepulchro Galileam pe-
tijt, quod transmigrationem sonat: ite
Matth. 28. (inquit ad mulieres) nunciate fratribus
10. meis, ut eant in Galileam, ibi me videbunt.
Quot ego his ferijs Paschalibus ritè
confessos & spiritualiter resuscitados
non in Galilæa, sed in caupona, vel, ut

Maroniana phrasi utar, in antiqua silva,
in antiquo stabulo & tumulto inveni-
rem! O reditum deplorandum! O
Pascha, in quo non tam Alleluja, quàm
hei! esset occantandum. Et ita deplo-
rat illud memoratus Pater: ipsius plan-
gimus solennitatis injuriam, quam dissi-
mulare non possumus. Proh dolor! pec-
candi tempus terminus recidendi facta est
Resurrectio Salvatoris: ex hoc namque
comessationes & ebrietates redeunt, cubi-
lia & impudicitie repetuntur, laxantur
concupiscentiys frena, quasi ad hoc resur-
rexerit Christus, & non magis propter ju-
stificationem nostram. De ovibus scri-
bit Aristoteles, quòd cum alijs quadru-
pedibus intellectu magis careant, do-
mo ardente vix eijci possint, ejectæ ve-
rò, nisi vi retineantur, in ignem denuò
redeant. Ita ovium stupiditatem imi-
tantur, qui Sacramentorum ope è flam-
mis vitiorum veluti de aliqua Sodoma
extracti, in eas continuò recurrunt,
quanquam in hoc ovibus infeliciores,
quòd hæ retineri valeant, illi minimè;
& ideo sicut oves in inferno positi sunt;
Psal. 48. 15.
mors depascet eos.

Bern. supra

Arist. l. 2.
anim.

DOMI-